

บทที่ 4 ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเก็บรวบรวมไว้ เช่น ข้อมูลจำนวนประชากร ข้อมูลผู้ประกอบการพาณิชยกรรมของอำเภอหาดง โดยจะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาวิเคราะห์จากหนังสือตำรา เอกสารอ้างอิง รายงานการวิจัย บทความวิจัย รายงานจากแหล่งต่างๆ

2. ข้อมูลปฐมภูมิ จะได้จากการใช้วิธีการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามในรายละเอียดของ รูปแบบค่าใช้จ่ายของครัวเรือน โดยการเก็บข้อมูลรวบรวมจากการสัมภาษณ์ในแบบสอบถามที่ จัดทำขึ้น เป็นแบบสอบถามแบบปิดแยกประเภทคำถามออกเป็นสามส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่งเป็นข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อมูล ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ เพศ สถานภาพในครัวเรือน อายุ และ การศึกษา

ส่วนที่สองเป็นข้อมูลของครัวเรือน ประกอบด้วยข้อมูลจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนบุตรที่กำลังศึกษา ที่ดินทำกิน และรายได้

ส่วนที่สามเป็นข้อมูลค่าใช้จ่ายในหมวดต่างๆของครัวเรือนจำนวน 12 หมวด

4.2 การเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรใช้จำนวน 290 ตัวอย่าง โดยการเลือกตัวอย่างจะใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จาก ข้อมูลครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 4 ตำบล การจัดเก็บจากตำบลหารแก้ว จำนวน 55 ตัวอย่าง ตำบลน้ำแพร่จำนวน 67 ตัวอย่าง ตำบลหนองตองจำนวน 113 ตัวอย่าง และ ตำบลขุนคงจำนวน 55 ตัวอย่าง

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจะทำการทางสถิติ คือ จะใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้วิธีทางสถิติในการอธิบายรายละเอียดของข้อมูล เป็นค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด แล้วนำเสนอผลการศึกษา

ในการศึกษาจึงกำหนดรูปแบบของค่าใช้จ่ายของครัวเรือนเกษตรกรรมอำเภอหางดง ออกเป็น 12 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ใช้สัญลักษณ์ C_1 หมายถึง ค่าใช้จ่ายในหมวดอาหารเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อจ่ายในการซื้ออาหาร น้ำ หรือเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ค่าใช้จ่ายหมวดนี้เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพราะมนุษย์ต้องรับประทานอาหารเพื่อดำรงชีวิตอยู่

หมวด 2 ใช้สัญลักษณ์ C_2 หมายถึง ค่าใช้จ่ายหมวดยาสูบ หรือสินค้าประเภทที่มีสารเสพติด เช่น บุหรี่ ยาสูบ และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เช่น เหล้า เบียร์ เป็นสินค้าที่ไม่ได้มีประโยชน์ต่อสุขภาพ และไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

หมวดที่ 3 ใช้สัญลักษณ์ C_3 หมายถึง ค่าใช้จ่ายหมวดเครื่องนุ่งห่มเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อจ่ายในการซื้อสินค้าที่เป็นเครื่องนุ่งห่มอันได้แก่ เสื้อผ้า ผ้าห่ม ฯลฯ ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ต้องเครื่องนุ่งห่มเพื่อกันความหนาวเย็น หรือเพื่อรักษาอุณหภูมิของร่างกาย

หมวดที่ 4 ใช้สัญลักษณ์ C_4 หมายถึงค่าใช้จ่ายหมวดสันทนาการ เป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายในการซื้อสินค้าหรือบริการที่ก่อให้เกิดความบันเทิงต่างๆ หรือเพื่อการพักผ่อน หรือเพื่อผ่อนคลาย เช่น การดูภาพยนตร์ ละคร ดนตรี

หมวดที่ 5 ใช้สัญลักษณ์ C_5 แสดงถึงค่าใช้จ่ายหมวดรักษาพยาบาล เป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายในการซื้อสินค้าหรือบริการเพื่อรักษา หรือ ดูแลสุขภาพ เช่น ค่ายาและเวชภัณฑ์ต่างๆ หรือค่ารักษาพยาบาล

หมวดที่ 6 ใช้สัญลักษณ์ C_6 แสดงถึงค่าใช้จ่ายหมวดการศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายเพื่อการซื้อสินค้าหรือบริการทางการศึกษาของบุตรในครัวเรือนเช่น ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเล่าเรียน

หมวดที่ 7 ใช้สัญลักษณ์ C_7 แสดงถึงค่าใช้จ่ายหมวดที่อยู่อาศัยเป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายเกี่ยวกับรายจ่ายที่อยู่อาศัย หมายถึงการใช้จ่ายเพื่อซ่อมแซมหรือปรับปรุงบ้าน เนื่องจากมนุษย์ต้องมีบ้านเรือนอาศัยที่มีความมั่นคงแข็งแรงและมีความปลอดภัย

หมวดที่ 8 ใช้สัญลักษณ์ C_8 แสดงถึงค่าใช้จ่ายหมวดการทำบุญ เป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายเกี่ยวกับประเพณีของชุมชน ได้แก่ การใช้จ่ายเงินเป็นค่าทำบุญในงานต่างๆ เช่น งานศพ งานบวช งานแต่งงานเป็นค่าใช้จ่ายที่ในสังคมชนบทภาคเหนือให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะลักษณะสังคมชนบทจะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และ พึ่งพาอาศัยกัน

หมวดที่ 9 ใช้สัญลักษณ์ C_9 แสดงถึงค่าใช้จ่ายหมวดการเลี้ยงโรคเป็นค่าใช้จ่ายที่ครัวเรือนจ่ายเพื่อการเลี้ยงโรคเป็นรายจ่ายที่ไม่ได้ผลผลิต แต่เป็นรายจ่ายที่เกิดจากการเลี้ยงโรค เช่น การเล่นหอยใต้ดิน ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล การพนัน อื่นๆ

หมวดที่ 10 ใช้สัญลักษณ์ C_{10} แสดงถึงค่าใช้จ่ายหมวดเบ็ดเตล็ด เป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าหรือบริการที่เป็นสินค้าอื่นๆ เช่น ค่าโดยสาร ค่าใช้จ่ายในสินค้าส่วนตัวเช่นสบู่ แชมพู ผงซักฟอก

หมวดที่ 11 ใช้สัญลักษณ์ C_{11} แสดงถึงค่าใช้จ่ายหมวดการลงทุน เป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อการผลิตของครัวเรือนในทางการเกษตร เช่น การซื้อปัจจัยการผลิต อาทิเช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช เมล็ดพันธุ์ และค่าจ้างแรงงาน

หมวดที่ 12 ใช้สัญลักษณ์ C_{12} แสดงถึงค่าใช้จ่ายหมวดค่าดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเป็นค่าดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงิน ซึ่งการกู้ยืมเงินนี้เป็นเงินยืมทั้งในและนอกระบบ และไม่ได้นำเงินกู้นั้นจะนำมาเพื่อการลงทุนในการประกอบอาชีพหรือไม่

จึงกำหนดสมการของการใช้จ่ายของครัวเรือนเกษตรกรเป็นดังนี้ คือ

$$\text{โดยที่ } C = C_1 + \dots + C_n + E \quad (n=1, \dots, 12)$$

C = ค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือน

E = ค่าใช้จ่ายอื่นที่ไม่ได้นำมาพิจารณา

ในการศึกษารูปแบบค่าใช้จ่ายของครัวเรือนจะศึกษารูปแบบการใช้จ่ายใน 12 หมวด และกำหนดครัวเรือนเกษตรกรใน 3 ลักษณะ คือ ครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่าค่ารายได้เฉลี่ย ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าค่ารายได้เฉลี่ยและครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด ทั้งนี้รายได้เฉลี่ยจะเป็นรายได้ที่มาจาก การเก็บข้อมูลรายได้ของครัวเรือนทั้งหมด แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย และในการศึกษารูปแบบค่าใช้จ่ายโดยหาจำนวนและค่าร้อยละของครัวเรือนที่มีค่าใช้จ่ายในหมวดต่างๆ และมูลค่าของค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในแต่ละหมวด ค่าร้อยละ และสัดส่วนของค่าใช้จ่ายของแต่ละหมวดของค่าใช้จ่ายต่อค่าใช้จ่ายรวมของครัวเรือน